

Program MEPI (Mednarodno priznanje) na OŠ Šentvid

Maruška Kerin, učiteljica slovenščine, in Jaka Saje, pomočnik ravnateljice, Osnovna šola Šentvid

V prispevku bova predstavila najino izkušnjo s programom MEPI – program osebnega razvoja mladih, ki ga na Osnovni šoli Šentvid izvajamo že tretje leto. Program mlade spodbuja k ustvarjalnemu in ciljno naravnemu preživljanju prostega časa, katerega način izkoriščanja močno vpliva na to, v kakšno osebo se bo mladostnik razvil. Vse aktivnosti, izzive in cilje, ki jih mladi želijo doseči na posameznem področju, si zastavljajo in dosegajo sami, odrasli pa jim pri tem nudimo osebno spremljanje, oporo in svetovanje ter določena posebna znanja, ki jih potrebujejo za doseg svojih ciljev. Sodelovanje v programu MEPI daje mladim možnost, da pridobijo znanja, veščine in osebnostno-socialne kvalitete, ki so visoko vrednotene v 21. stoletju.

1 Uvod ali »nekaj manjka«

Kot učitelja se dnevno srečujemo z množico učencev, ki so si med seboj zelo različni, izhajajo iz različnih okolij, družin, imajo različne pogoje in spodbudo doma, za določen predmet v šoli so zelo različno (ne)zainteresirani. Nekateri izmed učencev se pred ocenjevanjem naučijo in pridobijo dobro oceno, drugi ne, vendar je malo takšnih, ki se učijo z veseljem in v tem vidijo nekaj dobrega zase.

»Ko učence vprašate, zakaj hodijo v šolo, boste med njimi odkrili skupino 'prisiljenih', ki trdijo, da v šolo morajo hoditi, ker to zahtevajo drugi, najpogosteje – njihovi starši. Največja skupina bodo tisti, ki vidijo smisel šolanja v pridobivanju pozitivnih ocen, spričeval, diplome, poklica in možnosti, da pridejo do čim bolj plačane službe. Najmanjša je tista skupina, v kateri vam bodo učenci odgovorili, da radi hodijo v šolo, ker jih učenje veseli in jih zanima tisto, kar se učijo.« (Lojk 2014: 52)

Podobno seveda velja tudi za odrasle, zaposlene, v našem primeru učitelje. Nekateri so v službi le zaradi preživetja oz. plače, drugi zaradi napredovanja po plačni in družbeni lestvici, tretji pa vidijo svoj poklic kot poslanstvo ter pri svojem delu uživajo.

Razloge, zakaj učenci hodijo v šolo, lahko razvrstimo v tri skupine: »prisila (silijo jih starši, vzgojitelji, zakoni ...), formalno napredovanje (doseči vzporedne cilje, kot so ocene, ki omogočajo nadaljevanje šolanja, točke, ki omogočajo napredovanje, dobro plačano službo) in zanimanje (naučiti se česa novega, naučiti se reševati življenjske težave in probleme na kakem ožjem področju).« (Lojk 2014: 53)

Kako torej doseči, da se poveča število učencev, ki hodijo v šolo z zanimanjem, veseljem in so pripravljeni za to tudi kaj narediti, vložiti svoj čas in

energijo, vztrajati tudi, ko jim ne gre zlahka? Kaj so razlogi, da se toliko učencev v šolo odpravi z nezanimanjem za šolsko snov?

Težko bi rekli, da niso motivirani, saj imajo veliko energije in idej, kadar si sami izbirajo dejavnosti po lastnih interesih. Vsekakor pa niso motivirani za enake dejavnosti, kot bi želeli učitelji pri pouku. Po najinih izkušnjah veliko prispeva osmišljanje učenja, pogovor o tem, kaj se učimo, zakaj ravno to in čemu naučeno služi. Debatiranje o smislu konkretnih vsebin vsako uro matematike ali slovenščine žal ne pride v poštev, saj smo učitelji časovno omejeni, učenci pa še ne vidijo širše slike. Njihov fokus je na tukaj in zdaj in težko povezujejo nekaj, kar se učijo danes, z učinkom čez nekaj tednov ali mesecev.

Najbolje bi bilo, če bi si učenec sam postavil cilje, ki jih bo zasledoval pri pouku, ali kot vizionarsko o šoli v prihodnosti pravi Lojk (2011: 89) : »... učitelj bo pomagal slehernemu učencu doseči cilj, ki si ga bo učenec zastavil; namesto tekmištva (rivalstva) bo ponudil tekmovanje s samim seboj ali sodelovanje z drugimi /.../; namesto ocenjevanja razvrščanja in kaznovanja, bo razvijal šolo, v kateri se bodo vsi učenci počutili (enako)vredne, ne glede na sposobnosti. /.../ Za resnično povezanost med ljudmi in sodelovanje je potrebno osebno doživljanje lastne vrednosti in svojega človeškega dostojanstva zunaj primerjalnih kategorij v ozračju, v katerem lahko vsakdo razvije pozitivno identiteto, ne glede na to, koliko je različen od drugih, koliko odstopa od povprečja. Ustvarjanje ozračja, ki bo to omogočilo, je temeljna naloga šole v novem stoletju.«

Lepo se sliši v teoriji, a kako naj učitelj z vsakim učencem individualno postavlja cilje, še posebej, če so to cilji, vezani na učno snov, za katero uče-

nec (vsaj tako se zdi) nima interesa. Učitelj naj bi pomagal učencem te cilje doseči, vmes pa ves čas preverjal napredek in morebitne ovire. Ob tem naj bi še aktivneje vzgajal in učil vrednote. Vse skupaj se sliši kot misija nemogoče, recept za izgorelost učitelja ob vseh obveznostih, ki jih ima že z rednim delom.

Kljub vsemu pa smo na naši šoli iskali nekaj novega, kar bi bilo zanimivo tako učencem kot učiteljem. Nekaj, kar bi počeli z veseljem, zanimanjem in pri tem vztrajali daljše časovno obdobje, hkrati pa ne bi bilo preobremenjujoče za učitelje, temveč ravno nasprotno – tudi učitelji bi v tem prepoznali nekaj pozitivnega zase. Iskali smo nekaj, kar bi nam pomagalo ozavestiti pomembnost ciljev, ki si jih postavljamo in jih zasledujejo tako učenci kot tudi učitelji. Že odrasli se velikokrat ne zavedamo, kateri cilj zasledujemo, kaj šele učenci.

»Otroci se ne zavedajo cilja, h kateremu stremijo. Včasih imajo zmotne predstave o tem, kako doseči, kar želijo, in se vedejo tako, da dosegajo ravno nasprotno od svojega cilja.« (Nelsen 2014: 62).

Znati si postaviti cilj je izjemno pomembno v življenju in moderna šola bi se morala s tem ukvarjati. Če ne poznam svojega cilja, če se ne sprašujem po lastnih interesih, če ne vem, katera so moja močna področja in kaj so skriti potenciali, kako naj vem, kaj hočem in ali sem bil uspešen. »Otrok, ki se vede neprimerno, nam sporoča: 'Ne čutim pripadnosti ali pomembnosti in imam zmotno predstavo o tem, kako doseči ta občutek.' /.../ Če se ves čas zavedate, da za neprimernim obnašanjem stoji otrok, ki si želi čutiti pripadnost, vendar ne ve, kako doseči ta cilj na družbeno koristen način, boste na situacijo gledali drugače.« (Nelsen 2014: 64).

Kaj nam torej manjka oziroma kaj smo iskali? Program, pri katerem se bodo učenci naučili poiskati in postaviti lastne cilje, jih osmislili, razmišljali o tem, kako bodo te cilje dosegli, bili ob tem osredotočeni na lasten napredek in ne na primerjavo z drugimi, razvijali vrednote, kot so sočutje, odgovornost, empatija, opravljali prostovoljno delo in krepili telo. Ob vsem tem smo tudi želeli, da bi se povezovali z učitelji na bolj neformalen način, se spoznavali in sodelovali ob vseh naštetih dejavnostih. In našli smo ... MEPI.

2 MEPI

Mednarodni program MEPI – program osebnega razvoja mladih – izvajamo na Osnovni šoli Šentvid že oz. šele tretje leto. Program, katerega uradno ime je Priznanje vojvode Edinburškega ali The Duke of Edinburgh's Award, je leta 1956 ustanovil princ Phillip, vojvoda Edinburški, mož britanske

kraljice Elizabete II., v sodelovanju s Kurtom Hahn-om, nemškim pedagogom in zagovornikom izkustvenega učenja, ter lordom Huntom, vodjo prve uspešne odprave na Mont Everest. Princa Phillipa so k razmišljanju o programu neformalnega učenja, ki bi mlade motiviral in »pripravil« za aktivno preživljanje prostega časa, pripeljale razmere v času po II. svetovni vojni in skrb za osebni razvoj mladih. Mladi fantje, ki so s 15 leti zaključili formalno šolanje, so bili namreč do svojega 18. leta, ko so pričeli z obveznim služenjem vojaškega roka, prepuščeni predvsem sami sebi. Skupaj s Kurtom Hahn-om je vojvoda zasnoval program, ki temelji na izkustvenem učenju, in ga predstavil pod imenom Priznanje vojvode Edinburškega. Z leti se je program hitro širil po svetu in beseda »mednarodno« se je imenu programa pridružila leta 1980. Kot navajajo na spletni strani mednarodnega programa MEPI, je število udeležencev programa že leta 1975 preseglo milijon, slabih 15 let kasneje pa jih je bilo že več kot dva milijona. Po zadnjih podatkih naj bi v programu do sedaj sodelovalo več kot 8 milijonov mladih iz več kot 140 držav.

Slovenija se je v program vključila leta 1997 preko British Council-a, ko je v okviru Šolskega centra Velenje potekal pilotski projekt izvajanja programa. Nacionalni odbor za program MEPI, registriran kot Društvo MEPI – Mednarodno priznanje za mlade, je bil ustanovljen leta 2003, saj so bile ambicije po širitvi programa vse večje, obseg dela pa tudi. Danes društvo MEPI skrbi za izvajanje programa po šolah in promocijo, nudi podporo in pomoč šolam udeleženkam, izvaja številne delavnice in izobraževanja za udeležence, prireja podelitve priznanj idr. (Vir 1)

2.1 Koncept in načela programa

Koncept Programa MEPI, v katerem mladi uživajo, se spopadajo z izzivi in so za to nagrajeni, temelji na izkustvenem učenju in je zamišljen kot prilagodljiv in vsakemu posamezniku posebej prilagojen program dejavnosti v prostem času. Način izkoriščanja prostega časa namreč v veliki meri vpliva na to, v kakšno osebo se bo mlado-stnik kasneje razvil. Obdobje med 14. in 25. letom starosti je čas prehoda med adolescenco in odraslostjo, ki je za mladega človeka najtežje obdobje v življenju. Zasnova programa zato mladim omogoča, da se učijo neposredno iz svojih lastnih izkušenj (individualnega izziva), da pri doseganju ali celo preseganju zastavljenih ciljev stopijo iz cone udobja, da ob izvajanju dejavnosti pridobivajo nove veščine, prepoznajo svojo lastno zmogljivost, tekmujejo zgolj s samim seboj (načelo netekmovalnosti), krepijo vztrajnost in odločnost ter ob »prihodu na cilj« uživajo v občutku osebne zmage. Iz širokega nabora aktivnosti, ki so na

voljo v okviru štirih področij, si vsak posameznik oblikuje program, ki je prilagojen njegovim osebnim sposobnostim in potrebam.

Pri oblikovanju programa, ki se v OŠ izvaja na bronasti stopnji, kar pomeni, da se ena izmed dejavnosti (veščine, šport, prostovoljstvo) izvaja šest mesecev, ostali dve pa tri mesece, smo mladim v pomoč učitelji, ki nastopamo v vlogi mentorjev, vodje odprav ali področnih inštruktorjev. Naloga mentorjev je, da oblikovani program zajema vseh 10 temeljnih načel programa, in sicer:

- netekmovalnost (gre za osebni izziv in ne tekmovanje),
- dostopnost (program je dostopen za vse, ki si tega želijo; tudi za učence s posebnimi potrebami ali tujce),
- prostovoljnost,
- uravnoteženost (izvajanje dejavnosti na vseh 3 področjih in odprava),
- individualnost (vsak si oblikuje svoj program, ki si ga prilagodi glede na lastne želje, okoliščine in lokalne možnosti),
- razvojnost (mladi se skozi program osebno, socialno, psihično razvijajo),
- stopnjevanje (tri težavnostne stopnje: bronasta, srebrna in zlata),
- vztrajnost,
- navdih (entuziazem, energija, postane del življenja)
- in zabavo (izvajanje dejavnosti naj bo mladim prijetno in zabavno).

Mlade še posebej pozorno spremljamo pri doseganju ciljev, jim svetujemo in jih spodbujamo, jim nudimo posebna znanja na poti do cilja ter skrbimo, da je bližnjic čim manj. MEPI je namreč tek na

dolge proge, kjer kakršnakoli bližnjica zmanjšuje občutek zmagovalstva na cilju. Merilo za pridobitev priznanja temelji na individualnem napredku, vloženem trudu in vztrajnosti udeleženca, standard izvedbe, ki je predpisan na vsaki stopnji Programa, pa predstavlja za mladega človeka resničen izziv in mu daje občutek, da je resnično nekaj dosegel. Ta občutek pride do izraza še posebej ob zaključku odprav, ki predstavljajo pravi čustveni vrtiljak za udeležence. (Vir 1)

2.2 Postavitev ciljev in metoda SMART

Eno izmed temeljnih področij MEPI-ja je ciljno načrtovanje in spremljanje, zato na začetku šolskega leta veliko pozornost namenimo temu, da si vsak zastavi svoje lastne notranje cilje, ki jih bo skozi program zasledoval. Ob tem se nekateri učenci prvič srečajo z vprašanji: kaj je dobro zame, česa si res želim, kaj rad počnem, kako bom dosegel »sanje«, kaj s tem pridobim in kaj lahko ob meni pridobijo drugi. Postavljanje ciljev in načrtovanje korakov, kako priti do cilja, je za mladega človeka težko, saj se boji neuspeha, dela samo nujne stvari, ne pa tudi potrebnih, ne zaveda se pomena ciljev, ne zna oz. ni več postavljanja ciljev, strah ga je pred nesprejemanjem v primeru neuspeha in posledično kritike, velikokrat pa tudi ne ve, kaj bi rad dosegel. Zatorej je potrebno, da skupaj z mladimi poiščemo čim več stvari, ki si jih želijo poskusiti in ki izhajajo iz njihove notranje motivacije. Pravila določanja dobrih, jasnih, konkretnih in preverljivih ciljev niso zapletena. Prej se mladi naučijo določene veščine, bolje jim bo šlo v življenju. Tudi udeleženci programa MEPI morajo že na prvi stopnji usvojiti to veščino, ne glede na svoja leta. Najlažje si pravila določevanja dobrih ciljev zapomnijo po kratiki S. M. A. R. T., saj so pa-

metni cilji tudi dobri cilji. Če bodo cilji tako zastavljeni, obstaja bistveno večja možnost uresničitve lastnih potreb in interesov, kot pa če takega (ali podobnega) načina ne upoštevamo.

Posamezna črka besede S.M.A.R.T. predstavlja enega izmed pomembnih elementov, ki ga mora vsebovati vsak zastavljeni cilj:

- **Specifičen** – Cilj mora biti konkreten, jasen, specifičen, direkten. Ne sme biti nekaj nejasnega, nedefiniranega, nekaj »v oblakih«. V pomoč so nam in učencem lahko vprašanja: Kaj natančno hočem? Kaj mora biti narejeno in do kdaj? Kdo bo to naredil? Kaj vse potrebujem? Zakaj to počnem? Ali lahko cilj 100 % sam usmerjam in vplivam nanj? Ali je cilj zapisan preprosto in tako možganom razumljiv?
- **Merljiv** – Cilj mora biti merljiv, in sicer preko objektivnih kazalcev. Če stvari ne moremo meriti, jih ne moremo kontrolirati. Pomagamo si lahko z vprašanji: Po čem bom prepoznal, da sem dosegel svoj cilj? S čim bom to dokazal?
- **Accessible/Dosegljiv** – Cilj mora biti dosegljiv, kar pomeni, da ga je možno uresničiti. Učencem odsvetujemo postavitev ciljev, ki niso izvedljivi, ker to izredno slabo vpliva na moralo in motivacijo. Zastavljeni cilji morajo biti res dosegljivi, morajo biti taki, da lahko učenci vplivajo nanje. Cilji morajo biti dosegljivi v postavljenem časovnem okvirju, pa tudi realni (zahtevnost ciljev določamo sami). Najlažje je določati realne cilje na podlagi preteklih izkušenj. Poleg tega je zelo pomembno tudi pametno načrtovanje ciljev, saj lahko kakšno nalogo, ki izgleda neizvedljiva, s pametnim

načrtovanjem naredimo izvedljivo, obenem pa naj učence spremlja občutek, da lahko to dejansko naredijo, da lahko to obljubijo, da so sposobni to narediti.

- **Relevanten** oz. pomemben – Cilj naj bo za učence pomemben, kajti če bo cilj za posameznika res pomemben, potem mu bo tudi prinesel ustrezno zadovoljstvo (reward).
- **Time/časovno definiran** – Cilj mora biti časovno določen, ima zadnji rok. Za vsak cilj (tudi posamezne naloge in aktivnosti znotraj enega cilja) je potrebno določiti časovno omejitev oziroma rok, do kdaj bo ta cilj izpolnjen. (Vir 2)

2.3 Odprava in razvijanje odnosov

Pustolovska odprava je tista češnja na torti ob koncu devetega razreda, ki jo je vesela velika večina udeležencev programa MEPI. Na bronasti stopnji odprava traja dva dni in eno noč. To pomeni, da se učenci, ki so razdeljeni v skupine, odpravijo po vnaprej trasirani poti po deželi in gozdovih od točke A do točke B. Ves dan hodijo samostojno, vmes se ustavijo na kontrolnih točkah, kjer jih pričakamo učitelji, in nato nadaljujejo pot do mesta, kjer postavijo nočni tabor. Zjutraj se odprava nadaljuje na enak način do končne točke, kjer se odprava konča. Zadovoljstvo in ponos, ki sijeta iz učencev v tistem trenutku, sta neopisljiva in nagrada že sama po sebi.

Postavljanje ciljev na področjih razvijanja veščin, prostovoljstva in športa je usmerjeno na osebni razvoj posameznika, pripravljanje na pustolovsko odpravo in odprava sama pa bolj poudarjata sodelovanje v skupini, soodvisnost članov pri načrtovanju

in izvedbi takšne dejavnosti. Organizacija, načrtovanje, priprave in zaključek odprave zahtevajo skupinsko delo, samozaupanje, odločnost in sodelovanje.

Učenci se pri pripravah na pustolovsko odpravo, ki jo izvedejo v skupinah (od 3 do 6 članov), učijo o preživetju v naravi, orientaciji, opreми za kampiranje, prvi pomoči, prehrani in kuhanju med taborjenjem, zdravilnih rastlinah, varovanju okolja idr. Vse, kar bodo učenci potrebovali za svoje »preživetje«, morajo nositi s seboj ali vzeti iz narave. Del priprav na odpravo predstavlja tudi načrtovanje in trasiranje poti, označevanje kontrolnih točk, razmišljanje o postavitvi tabora, iskanju pitne vode itd. Seveda vse to vnaprej pripravimo učitelji, ki smo del pustolovske odprave, vendar pa mora tudi vsaka skupina zase imeti načrt in označen zemljevid, saj so na poti sami. Kot sva že omenila, se z učitelji vidijo le na kontrolnih točkah in v taboru, kjer vsi skupaj prespimo. Ob vseh veščinah, ki jih ob tem razvijajo, je v ospredju tudi razvijanje skupinskega dela. Učenci si razdelijo naloge glede na dogovor, interes in sposobnosti. Na lastni koži spoznajo, da vsi soustvarjajo in prispevajo k skupnemu cilju. Doživijo in spoznajo, kaj pomeni, če svojega dela ne opraviš, če se celotna skupina ustavi in ne more nadaljevati, ker nisi opravil svojega dela, kaj pomeni, ko ti člani skupine priskočijo na pomoč, če nečesa ne zmoreš ali nisi uspel narediti. Pri načrtovanju odprave in na odpravi sami se ves čas prepleta vseh deset načel programa, in sicer od netekmovalnosti (skupina pride na cilj skupaj), preko vztrajnosti (marsikdaj bi kdo rad odnehal), navdiha (poglej, kaj vse zmorem) do zdrave zabave (zabava je nagrada za učenje).

3 Krepitev vrednot na konkretnem primeru

Osebnost otrok oz. učencev je prav tako kot osebnost odraslih celota, sestavljena iz več značilnosti. Osebnostne lastnosti sestavljajo tiste značilnosti, ki so trajne. To so: inteligentnost, marljivost, moč, spol, barva las, oči, velikost, telesna teža, starost ... Osebnost posameznika je enkratna in neponovljiv značilen vzorec teh lastnosti. (Musek 2005: 38)

Pomemben vpliv na otrokov razvoj od otroštva do mladostništva ima poleg družine tudi ali pa predvsem šola. Gre namreč za prostora, kjer se otrok lahko počuti sprejeto in srečno, lahko pa se počuti nesprejetega, kar ga vodi v čustvene in odnosne težave ter posledično veliko obremenjenost. V okviru programa MEPI se mladi spreminjajo tako osebnostno kot tudi čustveno, saj prihaja do:

- razvoja oz. nadgradnje samopodobe,
- družbenega zavedanja (odgovornosti) mladega človeka,
- neposrednega vpliva na širšo skupnost,
- ustvarjanja dejavne, odgovorne, solidarne in medgeneracijske povezave,

- pridobivanja raznih znanj, veščin in kompetenc znotraj programa,
- lažjega in hitrejšega vključevanja v civilno družbo in na trg dela,
- razvoja osebnostnih kvalitete (predanost, vztrajnost, zagnanost, odgovornost, samozavedanje in samozaupanje, iniciativnost, samozavest, aktivno državljanstvo),
- razvoja ključnih mehkih veščin za življenje, kot so: veščine vodenja in reševanja problemov; veščine organiziranja ter načrtovanja; veščine komuniciranja, dela v skupini, sprejemanja odločitev in tveganja; izboljšanja lastne uspešnosti,
- spodbujanja formativnega spremljanja napredka in ocenjevanja dosežkov mladostnika. MEPI mlade opreми z znanji, veščinami in osebnostno-socialnimi kvalitetaми, ki jih znotraj formalne izobrazbe lahko pridobijo le v manjši meri.

V okviru programa MEPI smo imeli kar nekaj učencev, ki so prav zaradi sodelovanja v projektu dosegli opazne osebnostne spremembe. Kot primer navajava primer učenke P.

Učenka P je bila prijazna, delavna in v krogu svojih prijateljev sprejeta dekle. V šolo je rada zahajala, v družini je imela popolno podporo in v šoli je bila uspešna. Na govornem in pisnem področju je bila zelo močna, kar je bila posledica branja knjig. Težave so se ji včasih pojavile na področju matematike in fizike, a jih je uspešno premagala.

Šolski predmet, ki ji je povzročal največ težav, je bil šport. Do omenjenega predmeta je imela odpor, pogosti so bili tudi izgovori za nesodelovanje, katerih vir naj bi predstavljale poškodbe. Učenka o športu ni rada govorila, ob omembi se je počutila nelagodno. Kljub svoji odprtosti za pogovor nikoli ni želela pojasniti, kaj je vzrok. Kot opazovalca dogajanja sva predvidevala, da učenkin odpor izhaja iz njene telesne teže in nesprejemanja svojega telesa, kar je vplivalo tudi na njeno samopodobo in samozavest.

Učenka P se je jeseni leta 2020/21 odločila, da se pridruži MEPI-ju, saj sta bili njeni želji po znanju klekljanja in delu z otroki v vrtcu izredno veliki. Njena želja in notranja motiviranost sta bili tako veliki, da je v zakup vzela področje športa in odpravo. Za šport v okviru programa si je izbrala navigaštvo, s čimer je že imela nekaj izkušenj, zato večjih težav ni imela. Pravo težavo pa ji je predstavljala odprava. Na vse načine se ji je poskušala izogniti, a tako v šoli kot tudi doma ni dobila prave podpore. Z muko, slabo voljo, strahom in tesnobo je odšla na odpravo. Prvi dan je uspešno in brez posebnih težav prišla na cilj, drugi dan pa je predstavljal večji izziv. Noge so bile utrujene, ramena boleča, spanec v šotoru slab, pred njimi pa strm in hribovit teren.

Kako se je počutila učenka, je vedela samo ona, prepričana pa sva, da je vso jezo, strah, slabo samopodobo in občutek manjvrednosti pustila na najbolj strmem vzponu. Na vrhu hriba so jo premagale solze, ki so se takrat zdele solze žalosti in nemoči, a na cilju sva vedela, ko sva jo videla veselo, nasmevano, ponosno in zadovoljno, da so to bile solze zmagovalstva. Ko smo se z učenko P srečali po letu dni, je skoraj nisva prepoznala. Postala je vitka in samozavestna mlada dama, ki je pogumno stopala naproti novim srednješolskim izzivom. MEPI ji je spremenil življenje in hkrati pustil pomemben pečat v njenem življenju; šport je postal del njenega vsakdana in svoje šolanje nadaljuje na vzgojiteljski šoli, saj je v vrtcu spoznala, da je delo z otroki tisto, kar si želi početi v življenju.

3.1 Pričevanje starša: Z MEPI-jem je še strah premagan

»Ko je P na začetku devetega razreda vsa navdušena oznanila novico, da želi sodelovati pri MEPI-ju, je v isti sapi povedala, da želi nadaljevati z učenjem klekljanja. Izbrala ga je za večšino, saj je bila njena dolgoletna želja nadgraditi in osvojiti to ročno spretnost. Za prostovoljstvo je izbrala pomoč v vrtcu, ker je bila že takrat trdno odločena za vpis na srednjo vzgojiteljsko šolo. Za šport je izbrala navijačice, saj je pred leti že bila njihova članica, potem pa je zaradi pomanjkanja časa treninge opustila. Ta del MEPI-ja je izkoristila za uresničevanje svojih želja. Vse izbrane dejavnosti je opravljala z veseljem in navdušenjem in se zaradi njih ali zaradi zasedenosti z njimi nikoli ni pritoževala. Izvajala jih je tudi med karanteno, od doma.

Potem pa je prišel čas za odpravo ... Ta ji že od začetka ni bila najbolj všečna. Bala se je, da ji ne bo kos, da je ne bo zmogla in da bo ovirala ostale. Že septembra smo jo opozarjali, da jo na koncu čaka še odprava – hoja, žulji, preživetje v naravi, spanje v šotoru, saj smo vedeli, da to ne spada med njene najljubše dejavnosti.

Spomladi nas je na različne načine poskusila prepričati, zakaj se je ne more udeležiti. Njeni izgovori nas niso prepričali, enako trmasto kot ona smo vztrajali, da mora začeti projekt opraviti do konca. Ker zmore in bo uspešno premagala tudi ta izziv! Tako je mentorici na koncu povedala, da gre na odpravo, ker mora. In je šla v Polhograjske Dolomite ... z veliko treme, s tihim strahom pred neznanim, s cmokom v grlu, s tihim uporom, s stisnjenim nasmehom na obrazu, polnim nahrbtnikom in svojimi štirimi sošolci.

Ko je utrujena in nasmejana prispela na cilj, je bilo vse pozabljeno. Tiho, a ponosno je priznala, da ji je uspelo. Ker je vztrajala in ni odnehala.

Ker je imela ob sebi prijatelje in jasen cilj. Bila je ZMAGOVALKA! Za svoje starše, brata, za mentorje, najbolj pa zase!

Ugotovila je, da v skupini zmoreš več, ker si člani med seboj pomagajo, tudi v najtežjih trenutkih. Priznala je, da je bilo na odpravi zabavno in zanimivo.

Hvala MEPI-ju, da je lahko zaradi zastavljenega programa premagala svoje strahove in si dokazala, da zmore. Hvala mentorici P in področnim inštruktoricam za predstavitev MEPI-ja, za njihov trud in vzpodbude. Hvala P, da ni obupala!« (Vir 3)

4 Zaključek

Glede na izkušnje, ki sva jih dobila tekom let v projektu, lahko z gotovostjo trdimo, da je MEPI tisto, kar smo iskali. Spremembe opažava pri vseh deležnikih, ki so vpleteni v projekt. Učenci si znajo postaviti cilje, jih sproti spremljati in po potrebi prilagajati, poznajo svoje potenciale, želje, so bolj samozavestni, samostojni, vztrajni, prilagodljivi, odgovorni, empatični idr. Tudi starši opažajo spremembe, še posebej pri izboljšanju družinske klime in skupinskem delu, saj so učenci tudi doma bolj angažirani (kuhanje, pospravljanje, skrb za ostarele sosedes, pobude za družinske izlete, samoiniciativnost pri pridobivanju novih uporabnih znanj itd.). Učiteljem MEPI predstavlja enkratno metodo dela z mladimi in tudi nam, odraslim, daje priložnost in možnost, da mladim pokažemo, da šola ni le prostor znanja, temveč tudi priložnost učenja za življenje. Mladi nas s svojo energijo in naravnostjo naučijo veliko novega, ob tem pa mladim nazaj sporočamo, da se učenje nikoli ne konča, če si se le pripravljen učiti. Prav zaradi projekta smo tudi mi, učitelji, primorani marsikdaj izstopiti iz cone udobja in krepiti svoje veščine. Prednost projekta je tudi v tem, da so povratne informacije sprotne in da se ga lahko izvaja tudi v času šolanja na daljavo z rednimi sestanki preko različnih spletnih orodij.

Viri

- Lojk, B. (2014): Motivacija in zahtevnost poučevanja, svetovanja in vodenja. V: Lojk, Bosiljka (ur.): Vzgoja v očeh psihoterapevta – pogledi in praksa različnih pristopov. Kranj: Inštitut za realitetno terapijo. 51–65.
- Lojk, L. (2011): Avtoritarna in permissivna vzgoja – dve plati iste zmo-te. V: Lojk, Bosiljka (ur.): Glasserjeva kakovostna šola na Slovenskem. Kranj: Inštitut za realitetno terapijo. 71–91.
- Musek, J. (2005): Psihološke in kognitivne študije osebnosti. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.
- Nelsen, J. (2014): Pozitivna disciplina. Griže: Svetovalno-izobraževalni center MI. Prev. Igor Feketič.
- Vir 1: Predstavitev programa: <https://mepi.si/o-programu/predstavitev-programa>. (Dostop: 30. 11. 2021).
- Vir 2: Cilji in načrtovanje: <https://vseved.mepi.si/>. (Dostop 1. 12. 2021).
- Vir 3: Pričevanje starša: Z MEPI-jem je še strah premagan: <https://www.ossentvid.si/>. (Dostop: 5. 11. 2021)